

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ
Τμήμα Μελετών**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΗ «ΔΙΑΥΓΕΙΑ»

Αρ. πρωτ.: 5116
Αθήνα, 03/06/2025

Ταχ. Δ/ση: Δώρου 7 - 9
Τ.Κ. – Πόλη: 104 32, Αθήνα
Πληροφορίες : Γ. Κυρίτσης, Α. Ρουμελιώτη
213 2124 738, 735
eMail: eaadhsy@eaadhsy.gr
Ιστότοπος: eadhsy.gr

Προς:

Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: α) Δημοσίευση του με αριθμ. Ref. Ares (2025)4144351 (22-05-2025) μη δεσμευτικού εγγράφου της ΕΕ, με ερωτήσεις και απαντήσεις (Q & A), σχετικά με το δικαίωμα συμμετοχής, μη καλυπτόμενων τρίτων χωρών, σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εντός της ΕΕ,

β) Διαδικτυακό Εργαλείο της ΕΕ «Procurement4Byers», για τον έλεγχο προσφορών οικονομικών φορέων τρίτων χωρών, εάν καλύπτονται από τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

Σε συνέχεια των αποφάσεων που εκδόθηκαν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις υποθέσεις **C-652/22 «Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret»** και **C266/22 «CRRC Qingdao Sifang and Others»**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανάρτησε στον ιστότοπό της, στη σελίδα «Communications and Guidance», έγγραφο μη δεσμευτικό (non paper), στο οποίο αναπτύσσονται ερωτήσεις και απαντήσεις (Q & A), σχετικά με τη δυνατότητα συμμετοχής οικονομικών φορέων τρίτων, μη καλυπτόμενων χωρών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εντός της ΕΕ.

Το εν λόγω έγγραφο, με θέμα «*Questions and answers (Q&A) on participation of third countries bidders in the EU tenders, in view of the ECJ judgments C-652/22 (Kolin) and C-266/22 (Qingdao)*» είναι διαθέσιμο μόνο στην αγγλική γλώσσα, στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/communications-and-guidance-documents_en και σε αυτό περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, χρήσιμοι σύνδεσμοι που μπορεί να

αξιοποιηθούν από τις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς, προκειμένου να διαπιστώσουν αν μια προσφορά καλύπτεται από διεθνείς συμβάσεις της ΕΕ στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

Ιδιαίτερα επισημαίνεται το διαδικτυακό εργαλείο «**Procurement4Buyers**», το οποίο έχει αναπτύξει η Επιτροπή, προκειμένου να μπορεί να ελεγχθεί από τις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς και να διαπιστωθεί εάν μια συγκεκριμένη προσφορά καλύπτεται ή όχι από τις διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ, το οποίο ε=είναι διαθέσιμο στην ακόλουθη διαδρομή:

<https://webgate.acceptance.ec.europa.eu/procurementbuyers/#/procurementlocation>

Ο σύνδεσμος για τη Συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις (ΣΔΣ - GPA), του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΤΕ - WTO), στον οποίο παρουσιάζονται αναλυτικά οι δεσμεύσεις της ΕΕ, στο πλαίσιο της ΣΔΣ είναι ο ακόλουθος:

https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_app_agree_e.htm

Για μια συνολική επισκόπηση των διεθνών συμφωνιών, στις οποίες η Ένωση ενδέχεται να έχει δεσμεύσεις στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο σύνδεσμος https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/negotiations-and-agreements_en

Επισυνάπτεται, ως Παράρτημα του παρόντος, το κείμενο του σχετικού εγγράφου στα αγγλικά, όπως αναρτήθηκε από την Επιτροπή, συνοδευόμενο από ανεπίσημη μετάφραση στα ελληνικά, προς ενημέρωσή σας.

Η Προέδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Προέδρου
2. Γενική Διεύθυνση
4. Διεύθυνση Μελετών και Γνωμοδοτήσεων
5. Διεύθυνση Συντονισμού
6. Διεύθυνση Ελέγχου
7. Διεύθυνση Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων & Ηλεκτρονικής Υποστήριξης
8. Διεύθυνση Υποστήριξης Κλιμακίων και λοιπών Επιστημονικών Υπηρεσιών
9. Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης
10. Αυτοτελές Γραφείο Θεσσαλονίκης
11. Τμήμα Προμηθειών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ref. Ares (2025)4144351 (22-05-2025)

GROW/E2-JPZ/CM-Ares(2025)... 22/05/2025

**PARTICIPATION IN THE EU PROCUREMENT MARKET OF BIDDERS FROM
NON-COVERED THIRD COUNTRIES IN VIEW OF THE RECENT COURT OF
JUSTICE CASE-LAW
(JUDGMENTS IN CASES C-652/22, KOLIN, AND C-266/22, QINGDAO)**

This non-paper prepared by the Commission services¹ comes in response to queries received from different stakeholders (EXPP, public procurement review bodies' network and the Council Working Party on public procurement), between October 2024 and March 2025, about the conditions for possible participation in the EU procurement market by bidders from non-covered third-countries in view of the recent judgments of the Court of Justice of the EU of 22 October 2025 in case C-652/22, Kolin, and of 13 March 2025, in case C-266/22, Qingdao.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΑΠΟ ΤΡΙΤΕΣ ΜΗ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ C-652/22, KOLIN, ΚΑΙ ΣΤΗΝ C-266/22, QINGDAO)

Το παρόν σημείωμα προετοιμάστηκε από τις υπηρεσίες της Επιτροπής ως απάντηση σε ερωτήματα που ελήφθησαν από διάφορους φορείς (EXPP, Αρχές Προσφυγών, Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου για τις δημόσιες συμβάσεις), μεταξύ Οκτωβρίου 2024 και Μαρτίου 2025, σχετικά με τους όρους για ενδεχόμενη συμμετοχή στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ οικονομικών φορέων από τρίτες μη καλυπτόμενες χώρες, ενόψει των πρόσφατων αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 22^{ας} Οκτωβρίου 2025 στην υπόθεση C-652/22, Kolin, και της 13^{ης} Μαρτίου 2025 στην υπόθεση C-266/22, Qingdao.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.	COVERAGE
1.1.	How should contracting authorities / entities understand the reference in the Kolin judgment to operators of a “third country which has not concluded an international agreement with the European Union which guarantees access to public procurement in a reciprocal and equal manner” (hereinafter “non-covered countries”)? <i>Contracting authorities / entities in the EU have an obligation to admit to a specific procurement procedure, and on a non-discriminatory basis, only operators from third countries with which the EU has international commitments in procurement (see points 41 to 43 of the Kolin judgment).</i> <i>As regards operators from non-covered countries (see point 44 of the Kolin judgment), it is for each contracting authority / entity to determine whether it admits, or not, such operators to a public procurement procedure (see point 63 of the Kolin judgment).</i> <i>The Union’s international commitments are defined in the respective international agreements– i.e. the plurilateral WTO Government Procurement Agreement (GPA) and other bilateral agreements, by which the Union is bound (European Economic Area, the stabilisation and association agreements with candidate countries, and other bilateral agreements with procurement commitments). These commitments determine whether a specific procurement is or is not covered by the Union’s international agreements. Only a procurement that is carried out by an entity specified in a given agreement (‘covered entity’) purchasing goods, services or construction services listed in that agreement (‘covered goods / services’) and of a value exceeding the threshold values specified in that agreement, is covered by that agreement.</i>

1.1 Πώς θα πρέπει οι αναθέτουσες αρχές / φορείς να ερμηνεύουν την αναφορά στην απόφαση Kolin σε οικονομικούς φορείς μιας “τρίτης χώρας η οποία δεν έχει συνάψει διεθνή συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση που εγγυάται την πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις με αμοιβαίο και ίσο τρόπο” (εφεξής “χώρες μη καλυπτόμενες”);

Οι αναθέτουσες αρχές / φορείς στην ΕΕ έχουν την υποχρέωση να επιτρέπουν τη συμμετοχή σε μια συγκεκριμένη διαδικασία δημόσιας σύμβασης, και στη βάση της μη διάκρισης, μόνο σε οικονομικούς φορείς από τρίτες χώρες, με τις οποίες η ΕΕ έχει διεθνείς δεσμεύσεις στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων (βλ. σημεία/ σκέψεις 41 έως 43 της απόφασης Kolin) . Όσον αφορά σε οικονομικούς φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες (βλ. σημείο/ σκέψη 44 της απόφασης Kolin), είναι στην κρίση κάθε αναθέτουσας αρχής / φορέα να αποφασίσει εάν θα

επιτρέψει ή όχι τη συμμετοχή τέτοιων φορέων σε μια διαδικασία δημόσιας σύμβασης (βλ. σημείο/ σκέψη 63 της απόφασης Kolin). Οι διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης καθορίζονται στις αντίστοιχες διεθνείς συμφωνίες – δηλαδή στην πολυμερή Συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις του ΠΟΕ (ΣΔΣ) και σε άλλες διμερείς συμφωνίες, από τις οποίες η Ένωση δεσμεύεται (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος, οι συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης με τις χώρες υποψήφιες για ένταξη και άλλες διμερείς συμφωνίες με δεσμεύσεις στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων). Οι δεσμεύσεις αυτές καθορίζουν εάν μια συγκεκριμένη σύμβαση καλύπτεται ή όχι από τις διεθνείς συμφωνίες της Ένωσης. Μόνο μια διαδικασία δημόσιας σύμβασης που διενεργείται από έναν φορέα, η οποία καθορίζεται από μια δεδομένη συμφωνία (‘καλυπτόμενος φορέας’) και αφορά σε προμήθειες, υπηρεσίες ή έργα αξίας άνω των ορίων όπως αυτά καθορίζονται στη συγκεκριμένη συμφωνία (‘καλυπτόμενα αγαθά / υπηρεσίες’), καλύπτεται από την δεδομένη συμφωνία.

1.2.	Can the Commission IT tool (available here) which provides information on the EU's agreements with third countries concerning public procurement, be deemed accurate? Should contracting authorities rely solely on this tool, without additional verification or further verification being necessary to confirm whether third countries have complied with the commitments included in these agreements?
	<i>Notwithstanding the practical added value of the Commission tools listed below, it is the sole responsibility of the contracting authorities / entities in the EU to assess whether the bidder is established in a country that has or, does not have, an international agreement with a chapter on public procurement. For that purpose, they can use the dedicated online tool – Procurement4Buyers - to check whether a given tender is, or is not, covered by EU's international commitments:</i> https://webgate.ec.europa.eu/procurementbuyers/#/procurementlocation <i>Here is a link to the WTO GPA website where the EU's commitments under the GPA can be found:</i> https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_app_agree_e.htm <i>For an overview of all international agreements in which the Union may have procurement commitments, please visit:</i> https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/negotiations-and-agreements_en.

1.2 Μπορεί το εργαλείο της Επιτροπής (διαθέσιμο [εδώ](#)) που παρέχει πληροφορίες για τις συμφωνίες της ΕΕ με τρίτες χώρες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, να θεωρηθεί ακριβές;

Μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να βασίζονται αποκλειστικά σε αυτό το εργαλείο, χωρίς να απαιτείται πρόσθετη ή περαιτέρω επαλήθευση προκειμένου να επιβεβαιωθεί εάν τρίτες χώρες έχουν συμμορφωθεί με τις δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται σε αυτές τις συμφωνίες;

Παρά την πρακτική προστιθέμενη αξία των εργαλείων της Επιτροπής που αναφέρονται παραπάνω, είναι αποκλειστική ευθύνη των αναθετουσών αρχών/ φορέων να αξιολογήσουν εάν ο προσφέρων είναι εγκατεστημένος σε χώρα που έχει ή όχι διεθνή συμφωνία , η οποία περιλαμβάνει κεφάλαιο για τις δημόσιες συμβάσεις.

Οι αναθέτουσες αρχές/φορείς στην ΕΕ μπορούν να χρησιμοποιήσουν το συγκεκριμένο, για τον σκοπό αυτό, διαδικτυακό εργαλείο **Procurement4Buyers**, προκειμένου να ελέγξουν εάν μια συγκεκριμένη προσφορά καλύπτεται ή όχι από τις διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ:

<https://webgate.acceptance.ec.europa.eu/procurementbuyers/#/procurementlocation>

Ο σύνδεσμος προς την ιστοσελίδα του ΠΟΕ (WTO) για την ΣΔΣ (GPA), με τις δεσμεύσεις της ΕΕ, στο πλαίσιο της ΣΔΣ, είναι ο ακόλουθος:

https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_app_agree_e.htm

Για μια επισκόπηση όλων των διεθνών συμφωνιών, στις οποίες η Ένωση ενδέχεται να έχει δεσμεύσεις στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων παρακαλούμε επισκεφθείτε τον ακόλουθο σύνδεσμο :

https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/negotiations-and-agreements_en.

1.3.	What if there is no reciprocity in practice in certain cases with third countries that have signed an agreement with the EU? Should a contracting authority exclude such bidders also?
	<i>If a given procurement procedure is covered by the Union's international commitments, contracting authorities / entities do not need to assess if access to the third country procurement market has been granted in a reciprocal and equal manner.</i> <i>Concerning reciprocity and equality of market access, economic operators from a third country with which the EU has international commitments (a party to the GPA or to a bilateral agreement with procurement commitments) have secured access to the EU procurement market to the extent of the commitments undertaken by the Union in those agreements.</i>

1.3 Τι γίνεται αν δεν υπάρχει αμοιβαιότητα στην πράξη σε ορισμένες περιπτώσεις με τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει συμφωνία με την ΕΕ; Θα πρέπει η αναθέτουσα αρχή να αποκλείσει και αυτούς τους προσφέροντες;

Εάν μια δεδομένη διαδικασία ανάθεσης καλύπτεται από τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης, οι αναθέτουσες αρχές/ φορείς δεν χρειάζεται να αξιολογούν εάν η πρόσβαση στην αγορά δημοσίων συμβάσεων τρίτης χώρας έχει παραχωρηθεί με αμοιβαίο και ισότιμο τρόπο.

Όσον αφορά την αμοιβαιότητα και την ισότητα πρόσβασης στην αγορά, οικονομικοί φορείς από τρίτη χώρα, με την οποία η ΕΕ έχει διεθνείς δεσμεύσεις (συμβαλλόμενο μέρος στη ΣΔΣ ή σε διμερή συμφωνία με δεσμεύσεις για τις δημόσιες συμβάσεις), έχουν εξασφαλισμένη πρόσβαση στην αγορά δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ στον βαθμό των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Ένωση σε αυτές τις συμφωνίες.

1.4.	Can the Kolin judgment be applied also to goods and services originating in non-covered countries? Do contracting authorities have a similar margin of discretion to reject tenders if the tenderer offers goods from non-covered countries?
	<i>The Kolin judgment deals only with the question of access by economic operators from non-covered countries and remains silent in relation to access for goods (or services) that originate in non-covered countries and are not governed by the Union's international commitments.</i>
	<i>Article 85 of the Utilities Directive 2014/25/EU establishes rules for the award of a supply contract consisting also of products originating in non-covered countries. This article provides that tenders submitted for the award of a supply contract may be rejected where the proportion of the products originating in non-covered countries exceeds 50 % of the total value of the products constituting the tender. In addition, if two or more tenders are equivalent (up to 3% price difference being considered equivalent), preference should be given to tenders that may not be rejected.</i>

1.4 Μπορεί η απόφαση Kolin να εφαρμοστεί και σε αγαθά και υπηρεσίες που προέρχονται από μη καλυπτόμενες χώρες; Έχουν οι αναθέτουσες αρχές τη διακριτική ευχέρεια να απορρίψουν προσφορές, εάν ο προσφέρων προσφέρει αγαθά από τρίτες χώρες;

Η απόφαση Kolin αφορά μόνο το ζήτημα της πρόσβασης οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες και δεν κάνει αναφορά στην πρόσβαση σε αγαθά (ή υπηρεσίες) που προέρχονται από τρίτες χώρες που δεν διέπονται από τις διεθνείς συμφωνίες της Ένωσης.

Το άρθρο 85 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ θεσπίζει κανόνες για τις προσφορές που περιέχουν προϊόντα καταγωγής τρίτων χωρών. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι οι προσφορές που υποβάλλονται για την ανάθεση σύμβασης προμήθειας αγαθών μπορούν να απορριφθούν όταν το ποσοστό των προϊόντων προέλευσης από τρίτες χώρες υπερβαίνει το 50 % της συνολικής αξίας των προϊόντων που συνιστούν την προσφορά. Επιπλέον, σε περίπτωση που δύο ή περισσότερες προσφορές είναι ισοδύναμες (διαφορά τιμής έως και 3% θεωρείται ισοδύναμη), θα πρέπει να προτιμώνται προσφορές που δεν μπορούν να απορριφθούν.

1.5.	Is it correct to interpret this judgment as not affecting procedures below EU thresholds?
	<i>The EU's common commercial policy, which is at the core of the Court's reasoning, is not subject to any threshold or the existence of a cross-border interest, unlike the freedoms of the internal market, which are the basis of the public procurement directives and apply only above certain thresholds. Therefore, the principles of the Kolin judgment apply to any public procurement procedure, independently of EU thresholds and the value of the tender.</i>

1.5 Είναι σωστό να ερμηνεύεται ότι αυτή η απόφαση δεν επηρεάζει τις διαδικασίες κάτω των ορίων;

Η κοινή εμπορική πολιτική, η οποία αποτελεί τον πυρήνα της συλλογιστικής του Δικαστηρίου, δεν υπόκειται σε κανένα όριο ή ύπαρξη διασυνοριακού συμφέροντος, σε αντίθεση με τις ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς, που αποτελούν τη βάση των Οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και ισχύουν μόνο πάνω από ορισμένα κατώτατα όρια. Ως εκ τούτου, οι αρχές της απόφασης Kolin μπορούν να εφαρμόζονται σε οποιαδήποτε διαδικασία δημόσιας σύμβασης, ανεξάρτητα από τα κατώτατα όρια της ΕΕ και την αξία της προσφοράς.

2. ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ / ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΙ / ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ, ΣΤΙΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ Ο ΠΡΟΣΦΕΡΩΝ

2.1.	How to interpret the judgment regarding members of consortia? <i>The Kolin judgment does not pronounce in an explicit manner on consortia or members of consortia from non-covered countries that submit tenders in EU procurement procedures.</i> <i>It is therefore up to each contracting authority / entity to decide on a case-by-case basis whether to admit the participation of economic operators from non-covered countries in a specific procurement procedure, either in their own capacity or as members of consortia.</i> <i>In this respect, Article 3 of the International Procurement Instrument Regulation² ('IPI') and point 1 of the IPI Guidelines³, which refers to the determination of the origin of economic operators for the purposes of the application of that Regulation, may be used as an inspiration for determining the origin of economic operators.</i> <i>When allowing participation of consortia, or members of consortia from non-covered third countries, contracting authorities / entities may adjust the evaluation results arising from a comparison between the tenders submitted by such consortia and those submitted by other tenderers.</i>
------	---

2.1 Πώς ερμηνεύεται η απόφαση σχετικά με τα μέλη των κοινοπραξιών;

Η απόφαση Kolin δεν αποφαινεται ρητά ως προς τις κοινοπραξίες ή τα μέλη κοινοπραξιών από μη καλυπτόμενες χώρες που υποβάλλουν προσφορές σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ. Κάθε αναθέτουσα αρχή / φορέας μπορεί να αποφασίσει κατά περίπτωση αν θα επιτρέψει τη συμμετοχή οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες σε μια δημόσια σύμβαση, είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη κοινοπραξιών.

Σχετικά με αυτό, το Άρθρο 3 του Κανονισμού της ΕΕ ως προς το μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις (IPI), το οποίο αναφέρεται στον προσδιορισμό της καταγωγής των οικονομικών φορέων για τους σκοπούς εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως οδηγός για τον προσδιορισμό της καταγωγής των οικονομικών φορέων.

Όταν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινοπραξιών ή μελών κοινοπραξιών από τρίτες μη καλυπτόμενες χώρες, οι αναθέτουσες αρχές / φορείς μπορούν να προσαρμόσουν τα αποτελέσματα αξιολόγησης που προκύπτουν από τη σύγκριση των προσφορών που υποβάλλονται από τέτοιες κοινοπραξίες με εκείνες που υποβάλλονται από άλλους διαγωνιζόμενους.

2.2.	How should the ruling be interpreted regarding subcontractors and companies, whose capacities the tenderer relies on?
	<i>The Kolin judgment does not pronounce in an explicit manner on subcontractors, or the use of the capacities of economic operators from non-covered countries, in EU procurement procedures.</i> <i>It is up to each contracting authority / entity to decide on a case-by-case basis whether to admit or not tenders proposing sub-contractors from non-covered countries in a specific procurement procedure.</i> <i>It is also up to each contracting authority / entity to decide to accept tenders relying on the capacities of companies from non-covered third countries.</i>

2.2 Πως θα πρέπει να ερμηνεύεται η απόφαση σχετικά με τους υπεργολάβους και τις εταιρείες στις ικανότητες των οποίων βασίζεται ο προσφέρων;

Η απόφαση Kolin δεν αποφαίνεται ρητά ως προς τους υπεργολάβους ή τη χρήση της ικανότητας οικονομικών φορέων από τρίτες μη καλυπτόμενες χώρες, στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων στην ΕΕ.

Είναι στην ευχέρεια της κάθε αναθέτουσας αρχής / φορέα να αποφασίσει κατά περίπτωση εάν θα αποδεχθεί ή όχι προσφορές υπεργολάβων από τρίτες χώρες σε μια δημόσια σύμβαση.

Εναπόκειται επίσης στην αναθέτουσας αρχή / φορέα να αποφασίσει εάν θα αποδεχθεί προσφορές που βασίζονται στις ικανότητες εταιρειών από τρίτες χώρες.

2.3.	Is Article 9 of classical Directive 2014/24/EU (and its equivalents in other Directives) affected/repealed?
	<i>Article 9 of Directive 2014/24/EU (and equivalent in other Directives) does not concern access by third country economic operators to public procurement covered by the EU directives on public procurement. It is therefore not affected by the Kolin judgment.</i>

2.3 Επηρεάζεται / αναθεωρείται το άρθρο 9 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (και τα αντίστοιχα αυτού σε άλλες Οδηγίες);

Το άρθρο 9 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (και τα ισοδύναμά του σε άλλες Οδηγίες) δεν αφορούν στην πρόσβαση οικονομικών φορέων από τρίτες χώρες σε δημόσιες συμβάσεις που καλύπτονται από τις Οδηγίες της ΕΕ. Ως εκ τούτου, δεν επηρεάζεται από την απόφαση Kolin.

3. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ / ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

3.1.	How should point 62 of the Kolin judgment be interpreted? Does the national legislation need to be amended following the Kolin judgment, or is this completely prohibited due to EU exclusive competence?
	<i>To the extent that the national legislation of a Member State contains provisions concerning access, or lack thereof, to public procurement within the EU for economic operators from non-covered countries, that legislation should be amended as appropriate to take the judgment into account. This is because such provisions were adopted in disregard of the EU's exclusive competence on this matter.</i> <i>In the meantime, those national provisions – adopted in breach of EU exclusive competence – cannot be applied. It is incumbent on the contracting authority to decide whether to accept or exclude economic operators from non-covered countries (see point 64 of Case C-266/22, Qingdao).</i>

3.1 Πως μπορεί να ερμηνευθεί το σημείο (σκέψη) 62 στην απόφαση Kolin? Χρειάζεται να τροποποιηθεί η εθνική νομοθεσία μετά την απόφαση Kolin ή απαγορεύεται λόγω αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ;

Στον βαθμό που η εθνική νομοθεσία ενός Κράτους-Μέλους περιέχει διατάξεις σχετικά με την πρόσβαση, ή την έλλειψη αυτής, στις δημόσιες συμβάσεις εντός της ΕΕ για οικονομικούς φορείς από τρίτες χώρες, η νομοθεσία αυτή θα πρέπει να τροποποιηθεί κατάλληλα ώστε να ληφθεί υπόψη η απόφαση, δεδομένου ότι τέτοιες διατάξεις έχουν θεσπιστεί παραβλέποντας την αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ.

Οι εθνικές αυτές διατάξεις– που θεσπίστηκαν κατά παράβαση της αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ – δεν μπορούν να εφαρμοστούν. Είναι ευθύνη της αναθέτουσας αρχής να αποφασίσει αν θα αποδεχτεί ή θα αποκλείσει τους οικονομικούς φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες (βλ. σημείο/ σκέψη 64 της υπόθεσης C-266/22, Qingdao).

3.2.	Should specific national rules be introduced for the legal protection of economic operators from non-covered countries? Can we draw some inspiration from Article 10 of the IPI Regulation, or is this not possible according to the judgment?
	<i>As confirmed by the Court in point 62 of the Kolin judgment, Member States cannot legislate or adopt legally binding acts of general application concerning access to the EU public procurement market by operators from non-covered third countries. Domestic legislation ensuring the legal protection of economic operators <u>having or having had an interest in obtaining a particular contract</u>, as stated in Article 10 of the IPI Regulation, may apply to operators from non-covered countries, provided that it does not build in the principles and rules laid down by Directives 89/665/EEC and 92/13/EEC. As stated by the Court in</i>
	<i>para 66 of Kolin, any remedies available to operators from non-covered third countries are solely within the remit of national law.</i>

3.2 Θα πρέπει να θεσπιστούν συγκεκριμένοι εθνικοί κανόνες για τη νομική προστασία των οικονομικών φορέων από τρίτες μη καλυπτόμενες χώρες; Μπορούμε να βασιστούμε στο άρθρο 10 του κανονισμού IPI, ή αυτό δεν είναι εφικτό σύμφωνα με την απόφαση;

Όπως επιβεβαιώνεται από το Δικαστήριο στο σημείο/ σκέψη 62 της απόφασης Kolin, τα Κράτη-Μέλη δεν μπορούν να νομοθετούν ή να υιοθετούν νομικά δεσμευτικές πράξεις γενικής εφαρμογής που αφορούν σε οποιοδήποτε θέμα σχετικό με την πρόσβαση στην αγορά δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ οικονομικών φορέων από τρίτες χώρες.

Η εθνική νομοθεσία που διασφαλίζει τη νομική προστασία των οικονομικών φορέων που έχουν ή είχαν ενδιαφέρον για την ανάθεση συγκεκριμένης σύμβασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 του Κανονισμού IPI, μπορεί να εφαρμόζεται σε φορείς από μη καλυπτόμενες τρίτες χώρες, υπό την προϋπόθεση ότι δεν ενσωματώνει τις αρχές και τους κανόνες που θεσπίζονται από τις Οδηγίες 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ. Όπως επισήμανε το Δικαστήριο στη σκέψη 66 της απόφασης Kolin, τυχόν ένδικα βοηθήματα που διατίθενται στους οικονομικούς φορείς από μη καλυπτόμενες τρίτες χώρες υπάγονται αποκλειστικά στο πεδίο εφαρμογής του εθνικού δικαίου.

3.3.	When conducting a public procurement procedure, could a contracting authority (e.g. a Ministry) be seen as a ‘national authority’ that, in line with the Kolin judgment, is not empowered to take decisions concerning access by economic operators from non-covered countries? <i>In the Kolin judgment the Court ruled that Member States, including any national authority that has the power to adopt acts of general application, cannot adopt any acts of general application specifically intended to determine arrangements under which economic operators from non-covered countries may participate in PP procedures in the EU.</i> <i>In contrast, when a Ministry conducts a public procurement procedure to purchase goods or services, it acts as a contracting authority in a single procurement procedure.</i>
------	--

3.3 Κατά τη διεξαγωγή μίας διαδικασίας δημόσιας σύμβασης, μπορεί μία αναθέτουσα αρχή (π.χ. Υπουργείο) να θεωρηθεί “εθνική αρχή” η οποία, σύμφωνα με την απόφαση Kolin, δεν έχει εξουσιοδότηση να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την πρόσβαση οικονομικών φορέων από τρίτες χώρες;

Στην απόφαση Kolin, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα Κράτη-Μέλη, συμπεριλαμβανομένης κάθε εθνικής αρχής που έχει την εξουσία να εκδίδει πράξεις γενικής εφαρμογής, δεν μπορούν να θεσπίζουν πράξεις γενικής ισχύος που αποσκοπούν στον καθορισμό ρυθμίσεων για τη συμμετοχή οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων στην ΕΕ. Αντίθετα, όταν ένα Υπουργείο διεξάγει μια διαδικασία δημόσιας σύμβασης για την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών, ενεργεί απλώς ως αναθέτουσα αρχή σε μία μεμονωμένη διαδικασία ανάθεσης.

4. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΟΙ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ / ΦΟΡΕΙΣ

4.1.	What should guide the contracting authority in its decision regarding participation and the terms of participation? What criteria or legal basis should this decision be based upon? And who decides upon these criteria? May Member States decide that contracting authorities must base their decision to allow or deny an economic operator market access on certain criteria, such as ensuring fair competition? And if not, who then decides what the contracting authorities should base their decisions upon? <i>As confirmed by the Court in the Kolin judgment, any matter or condition related to access by economic operators from non-covered countries to the EU public procurement market falls within the EU's common commercial policy, which is an exclusive competence of the Union. Therefore, it is only the Union that may legislate or adopt other acts of general application in this respect, unless it decides to empower Member States to do so.</i> <i>The Union has not empowered Member States in this respect. Consequently, Member States cannot legislate / adopt legally binding acts of general application concerning access by, and treatment of, operators from non-covered countries in the EU public procurement market.</i> <i>In the absence of acts adopted by the Union, it is for each contracting authority / entity to decide whether economic operators of a non-covered country should be admitted or not to a public procurement procedure and as regards the criteria for that decision.</i>
------	---

4.1 Τι θα πρέπει να καθοδηγεί την αναθέτουσα αρχή κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη συμμετοχή και τους όρους συμμετοχής; Σε ποια κριτήρια ή νομική βάση πρέπει να βασίζονται αυτές οι αποφάσεις;

Ποιος αποφασίζει σχετικά με αυτά τα κριτήρια; Μπορούν τα Κράτη-Μέλη να αποφασίσουν ότι οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να βασίζονται στην απόφασή τους για την αποδοχή ή την άρνηση της πρόσβασης ενός οικονομικού φορέα στην αγορά σε ορισμένα κριτήρια, όπως η διασφάλιση του ανταγωνισμού; Αν όχι, τότε ποιος αποφασίζει σε ποια βάση θα πρέπει να βασίζονται οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών;

Όπως επιβεβαίωσε το Δικαστήριο στην απόφαση Kolin, οποιοδήποτε θέμα ή όρος που σχετίζεται με την πρόσβαση των οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες στην αγορά δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ εμπίπτει στην κοινή ευρωπαϊκή εμπορική πολιτική, η οποία είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης. Συνεπώς, μόνο η Ένωση μπορεί να νομοθετεί ή να θεσπίζει πράξεις

γενικής εφαρμογής σχετικά με αυτό το θέμα, εκτός εάν αποφασίσει να εξουσιοδοτήσει τα Κράτη-Μέλη να πράξουν αναλόγως.

Η Ένωση δεν έχει εξουσιοδοτήσει τα Κράτη-Μέλη σε αυτό το θέμα. Συνεπώς, τα Κράτη-Μέλη δεν μπορούν να νομοθετούν / υιοθετούν νομικά δεσμευτικές πράξεις γενικής εφαρμογής που αφορούν στην πρόσβαση και στην μεταχείριση φορέων από τρίτες χώρες στην αγορά δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ.

Σε περίπτωση απουσίας πράξεων που να έχει εκδώσει η Ένωση, εναπόκειται στην κρίση κάθε αναθέτουσας αρχή/ φορέα να αποφασίσει εάν οι οικονομικοί φορείς από μία μη καλυπτόμενη χώρα επιτρέπεται να συμμετάσχουν ή όχι σε μια διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, καθώς και ως προς τα σχετικά κριτήρια για αυτήν την απόφαση.

4.2.	Should the decision of the contracting authority be made on a case-by-case basis, always considering the specifics of the contract and the economic operator? Or can the contracting authority, for example, make internal
	guidelines for their decisions? Could the contracting authority, for example, decide to always exclude economic operators from all third countries or certain third countries? This would not constitute national legislation, but just an internal policy for that specific contracting authority.
	<i>Member States authorities cannot adopt any rule of general application regarding the treatment or legal protection of economic operators from non-covered countries, or any other matter or condition related to access by economic operators from non-covered countries to the EU public procurement market.</i> <i>Individual contracting authorities may take decisions as regards their own procurement procedures concerning access by non-covered economic operators, either on a case-by-case basis, or following a non-binding uniform approach.</i>

4.2 Είναι εφικτό μια αναθέτουσα αρχή να αποφασίζει, ανά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της σύμβασης και του οικονομικού φορέα; Ή, έχει τη δυνατότητα, να θεσπίσει εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές για τις αποφάσεις της; Θα μπορούσε η αναθέτουσα αρχή να αποφασίσει, για παράδειγμα, τον αποκλεισμό όλων των οικονομικών φορέων από όλες ή από συγκεκριμένες μη καλυπτόμενες χώρες; Η απόφαση αυτή αν και δεν θα συνιστούσε εθνική νομοθεσία, θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος της εσωτερικής πολιτικής της συγκεκριμένης αναθέτουσας αρχής.

Τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν μπορούν να θεσπίσουν κανέναν κανόνα γενικής εφαρμογής σχετικά με τη μεταχείριση ή τη νομική προστασία των οικονομικών φορέων από τρίτες χώρες, ούτε οποιοδήποτε άλλο ζήτημα ή όρο που σχετίζεται με την πρόσβαση των οικονομικών φορέων από **μη καλυπτόμενες** χώρες στην αγορά δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ.

Κάθε αναθέτουσα αρχή μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τις δικές της διαδικασίες σύναψης συμβάσεων όσον αφορά στην πρόσβαση οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες, είτε κατά περίπτωση είτε ακολουθώντας μια μη δεσμευτική ενιαία προσέγγιση.

5 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΑΠΟ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΟΠΟΥ Η ΑΑ/ΑΦ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΑΠΟΔΕΚΤΟΥΣ

5.1.	May a contracting authority apply the same tender conditions to suppliers covered and not covered by EU international agreements when it decides to give access to a procurement procedure for both?
	<i>Yes, the Court acknowledged that at paragraph 63 of the Qingdao judgment. However, in line with paragraphs 64-54 of the judgment, this is only possible as long as this occurs on the basis of national law, not Union law or transposition thereof. Indeed, there is no EU legal basis that ensures no less favourable treatment for economic operators from third countries which have not concluded an international agreement with the EU, or which guarantees access for their economic operators to public procurement in the Union.</i> <i>The contracting authority may decide nevertheless to apply the same conditions to tenders from non-covered third countries and treat them no less favourably than the tenders submitted by economic operators from EU / covered countries. However, economic operators from non-covered countries do not enjoy a right of redress under the national legislation transposing the EU legislation (paragraph 66 of the Qingdao judgment).</i>

5.1 Μπορεί μια αναθέτουσα αρχή να εφαρμόσει τους ίδιους όρους υποβολής προσφορών σε προμηθευτές από τρίτες χώρες που καλύπτονται και σε προμηθευτές από μη καλυπτόμενες χώρες από διεθνείς συμφωνίες της ΕΕ, όταν αποφασίσει να επιτρέψει την πρόσβαση σε μια διαδικασία δημόσιας σύμβασης και στους δύο;

Ναι, το Δικαστήριο το αναγνώρισε στο σημείο/ σκέψη 63 της απόφασης Qingdao. Ωστόσο, αυτό είναι δυνατόν μόνο εφόσον πραγματοποιείται βάσει του εθνικού δικαίου και όχι του δικαίου της Ένωσης ή της ενσωμάτωσής του στο εθνικό δίκαιο . Πράγματι, δεν υπάρχει νομική βάση της ΕΕ

που να διασφαλίζει όχι λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση για τους οικονομικούς φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες που δεν έχουν συνάψει διεθνή συμφωνία με την ΕΕ που να εγγυάται την πρόσβαση των οικονομικών τους φορέων στις δημόσιες συμβάσεις στην Ένωση.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εντούτοις, να αποφασίσει να εφαρμόσει τους ίδιους όρους στις προσφορές οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες από διεθνείς συμφωνίες της ΕΕ και να τις αντιμετωπίσει όχι λιγότερο ευνοϊκά από αυτές των οικονομικών φορέων από χώρες της ΕΕ / καλυπτόμενες χώρες. Ωστόσο, οι οικονομικοί φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες δεν απολαμβάνουν δικαίωμα προσφυγής σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία η οποία έχει ενσωματώσει την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

5.2.	Does Union law prevent a contracting authority from treating a tenderer from a non-covered country less favourably even if this was not provided for in the tender documents?
	<i>Union public procurement law does not presently cover such third country economic operators. The only legal constraints concerning their treatment stem from national legislation that is not transposing EU law.</i>

5.2 Εμποδίζει η νομοθεσία της Ένωσης μια αναθέτουσα αρχή από το να αντιμετωπίσει έναν προσφέροντα από μη καλυπτόμενη χώρα λιγότερο ευνοϊκά, ακόμα και αν αυτό δεν προβλέπεται στα έγγραφα του της σύμβασης;

Η νομοθεσία της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις δεν καλύπτει προς το παρόν οικονομικούς φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες. Οι μοναδικοί νομικοί περιορισμοί σχετικά με τη μεταχείρισή τους προέρχονται από εθνική νομοθεσία ή από δίκαιο που δεν ενσωματώνει την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

5.3.	Should a contracting authority's decision to allow or prohibit participation of suppliers not covered by EU international agreements be clearly indicated in the procurement documents, including a description of which conditions apply equally, and which differ?
------	---

	<i>Contracting authorities may indicate in advance in the tender documents their decision to accept or not participation of non-covered third country economic operators and, if they admit them, the arrangements applicable to their tenders.</i> <i>They may also decide not to make this known in advance. In the absence of any reference to this matter in the contract notice / tender specifications, the contracting authority / entity still has the possibility to accept or to reject a tender from an economic operator from a non-covered country at any moment during the procurement process.</i>
--	---

5.3 Θα πρέπει η απόφαση μιας αναθέτουσας αρχής να επιτρέψει ή να απαγορεύσει τη συμμετοχή οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες από τις διεθνείς συμφωνίες της ΕΕ να αναφέρεται σαφώς στα έγγραφα της σύμβασης, περιλαμβάνοντας περιγραφή των όρων που ισχύουν εξίσου και αυτών που διαφέρουν;

Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να υποδείξουν, εκ των προτέρων στα έγγραφα της σύμβασης, την απόφασή τους να αποδεχτούν ή όχι τη συμμετοχή οικονομικών φορέων από τρίτες μη καλυπτόμενες χώρες που και, σε περίπτωση που τους αποδεχτούν, τις προσαρμογές που ισχύουν για τις προσφορές τους.

Μπορούν επίσης να αποφασίσουν να μην το γνωστοποιήσουν εκ των προτέρων. Ελλείψει σχετικής αναφοράς ως προς την απόφαση αυτή στην προκήρυξη της σύμβασης / στα τεύχη του διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή / φορέας εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να αποδεχτεί ή να απορρίψει μια προσφορά από οικονομικό φορέα από μία μη καλυπτόμενη χώρα, οποιαδήποτε στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης.

5.4.	If a buyer allows the participation of economic operators from non-covered countries in procurement, in what way can the buyer adjust the procurement results? Is it optional or mandatory? Should the buyer follow certain rules while adjusting the procurement results, and if so, which ones? May contracting authorities apply the provisions of IPI regarding the 'adjustment of points' as per Article 2, paragraph 1, item d) in the procurement documentation? <i>As stated in point 63 of the Kolin judgment, if the contracting authority/entity admits such economic operators in a specific public procurement procedure, it is for that authority/entity to decide "whether provision should be made for an adjustment of the result arising from a comparison between the tenders submitted by those operators and those submitted by other operators".</i> <i>In doing so, it could take inspiration from the rules under the second subparagraph of Article 6(8) of Regulation (EU) 2022/1031 related to the International Procurement Instrument (IPI), or decide to apply any adjustment mechanism it may consider appropriate for a specific public procurement procedure.</i> <i>If the contracting authority / entity accepts the participation of economic operators from non-covered countries in a procurement procedure, it may specify in the individual tendering documents the adjustment mechanism it may decide to use.</i>
------	---

5.4 Αν ο αγοραστής επιτρέπει τη συμμετοχή οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες σε μια δημόσια σύμβαση, με ποιον τρόπο μπορεί ο αγοραστής να προσαρμόσει τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης; Είναι προαιρετικό ή υποχρεωτικό; Πρέπει ο αγοραστής να ακολουθήσει συγκεκριμένους κανόνες κατά την προσαρμογή των αποτελεσμάτων της διαδικασίας, και αν ναι, ποιοι είναι αυτοί οι κανόνες; Μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να εφαρμόσουν τις διατάξεις του IPI σχετικά με την "προσαρμογή της βαθμολογίας" σύμφωνα με το Άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ) στα έγγραφα της σύμβασης ;

Όπως αναφέρεται στο σημείο/ σκέψη 63 της απόφασης Kolin, αν η αναθέτουσα αρχή/φορέας επιτρέπει τη συμμετοχή οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες σε μια διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, είναι αρμοδιότητά της να αποφασίσει «αν πρέπει να προβλεφθεί προσαρμογή του αποτελέσματος που προκύπτει από τη σύγκριση των προσφορών που υποβάλλονται από αυτούς τους οικονομικούς φορείς με εκείνες που υποβάλλονται από άλλους οικονομικούς φορείς».

Σε αυτό το πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή/ φορέας μπορεί να αξιοποιήσει τους κανόνες που προβλέπονται στη δεύτερη παράγραφο του Άρθρου 6(8) του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1031 σχετικά με το μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις (IPI), ή να αποφασίσει να εφαρμόσει οποιοδήποτε μηχανισμό προσαρμογής θεωρεί κατάλληλο για μια συγκεκριμένη διαδικασία δημόσιας σύναψης δημόσιας σύμβασης.

Εάν η αναθέτουσα αρχή/φορέας αποδεχθεί τη συμμετοχή οικονομικών φορέων από μη καλυπτόμενες χώρες, θα πρέπει να καθορίσει στα έγγραφα της σύμβασης τον μηχανισμό προσαρμογής που ενδέχεται να χρησιμοποιήσει.

6 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

6.1.	Are operators from non-covered countries permitted to invoke national provisions based on EU public procurement law in an appeal procedure? If not, how can legal remedies be ensured?
	<i>National authorities cannot interpret the national provisions transposing EU public procurement law as also applying to economic operators from non-covered countries (see point 65 of the Kolin judgment). An action by those operators claiming that the contracting authority / entity has infringed certain requirements can be examined only in the light of national law and not of EU law (see point 66 of the Kolin judgment and point 66 of the Qingdao judgment).</i>

6.1 Επιτρέπεται σε οικονομικούς φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες να επικαλούνται εθνικές διατάξεις βασιζόμενες στο δίκαιο της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις κατά την υποβολή προσφυγής; Αν όχι, πως μπορεί να διασφαλιστεί η νομική προστασία;

Οι εθνικές αρχές δεν μπορούν να εφαρμόζουν τις εθνικές διατάξεις που έχουν ενσωματώσει το ευρωπαϊκό δίκαιο για τις δημόσιες συμβάσεις σε οικονομικούς φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες (βλ. σημείο/ σκέψη 65 στην απόφαση Kolin). Μια ενέργεια από αυτούς τους φορείς, που επιδιώκει να καταγγείλει ότι η αναθέτουσα αρχή / φορέας έχει παραβιάσει συγκεκριμένες απαιτήσεις, μπορεί να εξεταστεί μόνο υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου και όχι υπό το πρίσμα του δικαίου της ΕΕ (βλ. σημείο/ σκέψη 66 στην απόφαση Kolin και 66 στην απόφαση Qingdao).

6.2.	How should we interpret certain requirements, such as transparency and proportionality, and infringements of such principles in the scope of only national law? <i>Economic operators from non-covered countries do not enjoy any rights deriving from EU public procurement law, including requirements for transparency and proportionality enshrined in EU law and transposed into the national legal order. It is open to competent national authorities to identify other national provisions (not transposing EU public procurement law) on which such economic operators might rely.</i>
------	--

6.2 Πώς θα πρέπει να ερμηνεύονται ορισμένες απαιτήσεις, όπως η διαφάνεια και η αναλογικότητα, και οι παραβιάσεις αυτών στο πλαίσιο μόνο του εθνικού δικαίου;

Οι οικονομικοί φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες δεν απολαμβάνουν τα δικαιώματα που απορρέουν από το ευρωπαϊκό δίκαιο για τις δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για διαφάνεια και αναλογικότητα όπως έχουν ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη. Είναι στην αρμοδιότητα των αρμόδιων εθνικών αρχών να προσδιορίσουν άλλες εθνικές διατάξεις (που δεν ενσωματώνουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις) στις οποίες οι εν λόγω οικονομικοί φορείς μπορούν να στηριχθούν.

6.3.	Could national contract law (for example, rules on "culpa in contrahendo" as interpreted by national civil courts) be considered such a "national law"? However, if this national law grants economic operators from 3rd countries legal standing and in this way grants them (an enforceable) "access" to a procurement procedure – would this be in line with the Kolin judgment (because it would not be a specific procurement provision)? <i>It is for the competent national authorities to identify other national provisions (not transposing EU public procurement law) on which such economic operators may rely.</i> <i>National contract law cannot provide access to participate in a procurement procedure, as giving such access is a decision to be taken by the relevant contracting authority/entity. However, it might, in some cases, provide access to a national civil or administrative legal remedy that does not constitute transposition of the EU public procurement directives.</i>
------	---

6.3 Μπορεί το εθνικό συμβατικό δίκαιο (π.χ. οι κανόνες για τη "culpa in contrahendo" όπως ερμηνεύονται από τα εθνικά αστικά δικαστήρια) να θεωρηθεί ως τέτοιο "εθνικό δίκαιο"; Αν

αυτό το εθνικό δίκαιο παρέχει στους οικονομικούς φορείς από τρίτες χώρες νομική υπόσταση και, κατά συνέπεια, (εκτελεστή) "πρόσβαση" σε μια διαδικασία δημόσιας σύμβασης – είναι αυτό σύμφωνο με την απόφαση Kolin (δεδομένου ότι δεν αποτελεί ειδική πρόβλεψη σε δημόσια σύμβαση);

Είναι στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών να καθορίσουν άλλες εθνικές διατάξεις (που δεν ενσωματώνουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις) στις οποίες οι εν λόγω οικονομικοί φορείς μπορούν να στηριχθούν.

Το εθνικό συμβατικό δίκαιο δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη δυνατότητα συμμετοχής σε μια διαδικασία δημόσιας σύμβασης, καθώς η δυνατότητα συμμετοχής είναι απόφαση που πρέπει να ληφθεί από την αρμόδια αναθέτουσα αρχή/ φορέα. Μπορεί ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, να εξασφαλίζει πρόσβαση σε ένδικο μέσο υπό το εθνικό αστικό ή διοικητικό δίκαιο το οποίο δε συνιστά μεταφορά των οδηγιών της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις.

6.4.	How should compliance with the rule of law principle be ensured?
	<i>Contracting authorities/ entities may base themselves on national legislation that does not transpose EU law.</i>

6.4 Πως διασφαλίζεται η συμμόρφωση με την αρχή του κράτους δικαίου;

Οι αναθέτουσες αρχές / φορείς μπορούν να βασίζονται σε εθνική νομοθεσία που δεν μεταφέρει ενωσιακό δίκαιο.

6.5.	In the light of the ECHR, Member States must grant access to courts in “civil matters” (procurement falls within the scope of Article 6 ECHR). What should Member States do to fulfil this obligation, if operators from third countries are to be excluded and cannot rely on the EU Remedies Directive? Would national law granting them access to courts be considered incompatible with Union Law (exclusive competence)?
	<i>Nothing in the Kolin judgment relates to access to justice or to the right to a fair trial. Rather, the judgment concerns only the substantive rights of access to procurement procedures and remedies that economic operators may enjoy exclusively as a matter of national law.</i> <i>Economic operators from non-covered countries do not enjoy rights deriving from EU public procurement law, and in particular the remedies system based on the provisions of Directive 89/665/EEC and Directive 92/13/EEC, as amended by</i>

	<i>Directive 2007/66/EC and Directive 2014/23/EU, and transposed into national law. National review bodies may identify other national provisions that may apply in such cases. Accordingly, any possible issue of compliance with the ECHR would concern national law only and would be unrelated to any instance of implementation of EU law by a Member State.</i>
--	---

6.5 Ενόψει της ΕΣΔΑ, τα Κράτη-Μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν πρόσβαση στα δικαστήρια σε «αστικές υποθέσεις» (οι δημόσιες συμβάσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Άρθρου 6 της ΕΣΔΑ). Τι πρέπει να κάνουν τα Κράτη-Μέλη για να εκπληρώσουν αυτή την υποχρέωση, εάν οι οικονομικοί φορείς από τρίτες χώρες πρέπει να αποκλειστούν και δεν μπορούν να στηριχθούν στην Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Ένδικα Μέσα; Θα μπορούσε να θεωρηθεί το εθνικό δίκαιο που τους παρέχει πρόσβαση στα δικαστήρια ασύμβατο με το Δίκαιο της Ένωσης (αποκλειστική αρμοδιότητα);

Στην απόφαση Kolin δεν γίνεται αναφορά στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη ή το δικαίωμα σε μια δίκαιη δίκη, αλλά μόνο στα ουσιαστικά δικαιώματα πρόσβασης στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων και τα ένδικα μέσα που οι οικονομικοί φορείς μπορούν να απολαμβάνουν σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Οι οικονομικοί φορείς από μη καλυπτόμενες χώρες δεν απολαμβάνουν τα δικαιώματα που απορρέουν από το δίκαιο της ΕΕ, και συγκεκριμένα το σύστημα ένδικων μέσων που βασίζεται στις διατάξεις της Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ και της Οδηγίας 92/13/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε από τις Οδηγίες 2007/66/ΕΚ και 2014/23/ΕΕ, και μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο. Τα εθνικά όργανα ελέγχου μπορούν να προσδιορίσουν άλλες εθνικές διατάξεις που ενδέχεται να εφαρμόζονται σε τέτοιες περιπτώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Προεδρία της Δημοκρατίας
2. Βουλή των Ελλήνων
3. Όλα τα Υπουργεία / Γενικές-Ειδικές Γραμματείες
(Γραφεία κ. Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Δ/νσεις Νομοθετικού έργου, Τμήματα Προμηθειών, προς περαιτέρω ενημέρωση και εποπτευομένων φορέων)
4. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών:
Γραφείο Υπουργού κ. Κ. Πιερρακάκη (ministeroffice@minfin.gr)
5. Υπουργείο Εξωτερικών:
Γραφείο Υπουργού κ. Γ. Γεραπετρίτη (grypex@mfa.gr)
6. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας:
Γραφείο Υπουργού κ. Ν. Δένδια (minister.secretary@mod.mil.gr)
7. Υπουργείο Εσωτερικών:
Γραφείο Υπουργού κ. Θ. Λιβάνιου (ypourgou@ypes.gr)
8. Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού:
Γραφείο Υπουργού κυρίας Σοφία Ζαχαράκη (minister@minedu.gov.gr)
(προς περαιτέρω κοινοποίηση και στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης)
9. Υπουργείο Υγείας:
Γραφείο Υπουργού κ. Α. Γεωργιάδη (minister@moh.gov.gr)
10. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη:
Γραφείο Υπουργού κ. Μ. Χρυσοχόϊδη (minister@citizen-protection.gov.gr)
11. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών:
Γραφείο Υπουργού κ. Χρ. Δήμα (gram-ypourgou@yme.gov.gr)
12. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας:
Γραφείο Υπουργού κ. Στ. Παπασταύρου (secmin@ypen.gr)
13. Υπουργείο Ανάπτυξης:
Γραφείο Υπουργού κ. Π. Θεοδωρικάκου (minister.sec@mnec.gr)
14. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης:
Γραφείο Υπουργού κυρίας Ν. Κεραμέως (ypourgou_erg@yeka.gr)
15. Υπουργείο Δικαιοσύνης:
Γραφείο Υπουργού κ. Γ. Φλωρίδη (grammateia@justice.gov.gr)
16. Υπουργείο Πολιτισμού:
Γραφείο Υπουργού κυρίας Στ. Μενδώνη (minoff@culture.gr)
(προς περαιτέρω κοινοποίηση στις Εφορείες Αρχαιοτήτων)
17. Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου:
Γραφείο Υπουργού κ. Μ. Βορίδη (minister@migration.gov.gr)
18. Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας:
Γραφείο Υπουργού κυρίας Δ. Μιχαλίδου (ypourgou@minscfa.gov.gr)
19. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:
Γραφείο Υπουργού κ. Κ. Τσιάρα (minister-mailbox@hq.minagric.gr)
20. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής:
Γραφείο Υπουργού κ. Β. Κικίλια (minister@yna.gov.gr & minister.office@yna.gov.gr)
21. Υπουργείο Τουρισμού:
Γραφείο Υπουργού κυρίας Ο. Κεφαλογιάννη (minister@mintour.gr)
22. Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης:
Γραφείο Υπουργού κ. Δ. Παπαστεργίου (sec@mindigital.gr)
23. Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας:
Γραφείο Υπουργού κ. Ι. Κεφαλογιάννη (minister@civilprotection.gr)
24. Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης & Υπουργό Επικρατείας κ. Κ. Χατζηδάκη (vicepresident@primeminister.gr)
25. Υπουργό Επικρατείας κ. Χρ.-Γ. Σκέρτσο (mincoord@primeminister.gr)

- 26.** Υφυπουργό στον Πρωθυπουργό κ. Α. Κοντογεώργη (depminkontogeorgis@primeminister.gr)
- 27.** Γενικό Γραμματέα Νομικών & Κοινοβουλευτικών Θεμάτων κας Χρ. Τσάκωνα (office@gslegal.gov.gr)
- 28.** Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γρ. Γενικού Γραμματέα (gen-sec@gge.gr))
- 29.** Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (Γρ. Γενικού Γραμματέα ggv@yme.gov.gr)
- 30.** Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ) (protokollo@ekapy.gov.gr),
(προς περαιτέρω κοινοποίηση και στις Υγειονομικές Περιφέρειες (ΥΠΕ), τα νοσοκομεία και τους εποπτευόμενους φορείς Υπουργείου Υγείας, Τμήματα Προμηθειών)
- 31.** Όλες τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (Γραφεία κ. Γενικών Γραμματέων, Δ/νσεις Νομοθετικού, προς περαιτέρω κοινοποίηση και στους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, Τμήματα / Γραφεία Προμηθειών, Τεχνικών Υπηρεσιών)
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας– Ιονίου
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας–Θράκης
- 32.** Ανεξάρτητες Αρχές (Γραφεία κ. Προέδρων/Διοικητών)
- 33.** Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων.